(כא) לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בִּשְׁתֵּי נְשִׁימוֹת, וְאֵין לְשַׁנּוֹת: **ה** אִם תָּקַע תַּרַ״ת בִּנְשִׁימָה אַחַת, [כ]יָצָא. [ל]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (כב) שֶׁלֹּא יָצָא: **ו** [מ]אִם הֶאֱרִיךְ בִּתְקִיעָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל תַּשְׁרַ״ת כְּשִׁעוּר שְׁתֵּי תְּקִיעוֹת, כְּדֵי שֶׁתַּעֲלֶה לְשֵׁם תְּקִיעָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל תַּשְׁרַ״ת וּבִשְׁבִיל הָרִאשׁוֹנָה (כג) שֶׁל תַּשַׁ״ת, לֹא עָלְתָה לוֹ (כד) אֶלָּא בִּשְׁבִיל תְּקִיעָה אַחַת. (כה) [נ]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ בִּשְׁבִיל אַחַת לֹא עָלְתָה לוֹ. הַגָּהּ: וְאִם תָּקַע (כו) תְּקִיעָה אַחַת בֵּין שְׁנֵי סְדָרִים וְהִתְנָה שֶׁאֵיזֶה מִן הַסְּדָרִים הוּא הַנָּכוֹן תַּעֲלֶה לוֹ אוֹתָהּ תְּקִיעָה, יָצָא (בית יוסף (ד״ה והרא״ש תירץ)): **ז** [ס]אִם טָעָה בְּתַשְׁרַ״ת וְאַחַר שֶׁתָּקַע שְׁנֵי שְׁבָרִים טָעָה וְהִתְחִיל לְהָרִיעַ, [ע]אִם נִזְכַּר מִיָּד יִתְקַע (ח) (כז) שֶׁבֶר אַחֵר, [פ]וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד (כח) שֶׁגָּמַר הַתְּרוּעָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ בְּטָעוּת, לֹא הִפְסִיד הַתְּקִיעָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁתָּקַע, אֶלָּא חוֹזֵר וְתוֹקֵעַ שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ. אֲבָל אִם (כט) אֵרַע בְּתַשַׁ״ת אוֹ תַּרַ״ת, הִפְסִיד גַּם תְּקִיעָה

כ יְרוּשַׁלְמִי (פ״ד ה״י) וְהָרֹא״ש (שם) לְדַעַת הַטּוּר וְהָרַ״ן (יא. ד״ה אין בידו). ל רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ו ח״ב) בְּשֵׁם הָרֹא״ש וּקְצָת מְפָרְשִׁים. מ מִשְׁנָה שָׁם ל״ג (ע״ב) רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ (ה״ד) וְרַמְבַּ״ן (כז. ד״ה הא דתנן) וְרַשְׁבָּ״א (ד״ה גם נ״ל). נ טוּר בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי. ס שָׁם בְּשֵׁם מַעֲשֶׂה בְּמָגֶנְצָא. ע שָׁם בְּשֵׁם (הָרַמְבַּ״ן) [הָרַאֲבַ״ן]. פ שָׁם בְּשֵׁם הָרֹא״ש (פ״ד סי׳ יא).

## בְּאֵר הֵיטֵב

לַתְּרוּעָה וְיַעֲשֶׂה תְּכוּפִים כָּל מַה דְּאֶפְשָׁר אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם נְשִׁימָה אַחֶרֶת, וְרָאוּי שֶׁלֹּא יִקְרָא הַמַּקְרֶא לְהַתּוֹקֵעַ תְּרוּעָה בְּסֵדֶר תַּשְׁרַ״ת אֶלָּא יְדַלֵּג קְרִיאָה זוֹ וְיַעֲשֶׂה כֵּן הַתּוֹקֵעַ מֵעַצְמוֹ, וּבְמָקוֹם שֶׁלֹּא יִרְצֶה לְשַׁנּוֹת לְדַלֵּג הַמַּקְרֶא קְרִיאַת הַתְּרוּעָה בְּסֵדֶר תַּשְׁרַ״ת לֹא יַמְתִּין עַל הַקְּרִיאָה וִימַהֵר עַצְמוֹ בִּתְכִיפָה כָּל מַה דְּאֶפְשָׁר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ז** (ח) **שֶׁבֶר אַחֵר.** וְטַ״ז פָּסַק שֶׁיַּעֲשֶׂה שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים, עַיֵּן שָׁם:

## בֵּאוּר הֲלָכָה

**שִׁשָּׁה כֹּחוֹת, גַּם כֵּן לֹא קִיֵּם לֹא כְּמַר וְלֹא כְּמַר]. אָמְנָם כְּבָר הוֹרָנוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל** (סק״ג) **דִּלְדִידָן לְכוּלֵּי עָלְמָא כֵּיוָן דְּנָהֲגִינַן לַעֲשׂוֹת הַשְּׁבָרִים מִשְּׁלֹשָׁה עַד תִּשְׁעָה כֹּחוֹת [וְלֹא עַד בִּכְלָל], צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַתְּקִיעָה לְפָחוֹת תִּשְׁעָה כֹּחוֹת, דְּאִי לָאו הָכִי אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ יוֹצֵא:**

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גַּם כֵּן (יח) לֹא יְשַׁנּוּ מִנְהָגָם. וַאֲפִלּוּ לְפִי מִנְהָגֵנוּ אִם עָשָׂה בִּנְשִׁימָה אַחַת (יט) יָצָא: **(כא) לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בִּשְׁתֵּי נְשִׁימוֹת.** אַךְ יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַפְסִיק יוֹתֵר מִכְּדֵי נְשִׁימָה כַּנַּ״ל. (כ) וְעַל כֵּן טוֹב שֶׁיַּקְרֶא לְפָנָיו הַמַּקְרֶא שְׁבָרִים תְּרוּעָה בְּפַעַם אַחַת, דְּאִם יַמְתִּין הַתּוֹקֵעַ עַד שֶׁיַּקְרֶא הַקּוֹרֵא לְפָנָיו תֵּבַת תְּרוּעָה, עָלוּל מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה עַל יְדֵי זֶה הֶפְסֵק יוֹתֵר מִכְּדֵי נְשִׁימָה: **ה** (כב) **שֶׁלֹּא יָצָא.** דְּאֵין כָּאן לֹא רֹאשׁ וְלֹא סוֹף, וּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה סְבִירָא לָהּ כֵּיוָן דְּנִכָּר סָלְקֵי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. [א]וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁמַּסְכִּים לַדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה: **ו** (כג) **שֶׁל תַּשַׁ״ת.** הַמְחַבֵּר נָקַט לְפִי מַה שֶּׁהָיוּ נוֹהֲגִים בִּמְקוֹמוֹ לִתְקֹעַ בִּשְׁבִיל מַלְכֻיּוֹת תַּשְׁרַ״ת וּבִשְׁבִיל זִכְרוֹנוֹת תַּשַׁ״ת כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקצ״ב (ס״א), וְהִתְכַּוֵּן שֶׁיַּעֲלֶה לוֹ גַּם בִּשְׁבִיל הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל זִכְרוֹנוֹת, (כא) וְהוּא הַדִּין לְפִי מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בִּמְדִינָתֵנוּ לִתְקֹעַ בְּכָל פַּעַם תַּשְׁרַ״ת וְהִתְכַּוֵּן בָּאַחֲרוֹנָה בִּשְׁבִיל הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל זִכְרוֹנוֹת: **(כד) אֶלָּא בִּשְׁבִיל תְּקִיעָה אַחַת.** דְּהַיְנוּ הָאַחֲרוֹנָה. (כג) לְפִי שֶׁכָּל תְּקִיעָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בָּהּ רֹאשׁ וְסוֹף, וְאִם נְחַלֵּק תְּקִיעָה זוֹ לִשְׁנֵי תְּקִיעוֹת כְּמוֹ שֶׁחָשַׁב הַתּוֹקֵעַ, אֵין כָּאן רֹאשׁ לִתְקִיעָה אַחֲרוֹנָה וְלֹא סוֹף לִתְקִיעָה רִאשׁוֹנָה, וּלְפִיכָךְ אֵין אָנוּ הוֹלְכִין כְּלָל אַחַר מַחֲשַׁבְתּוֹ בָּזֶה, אֶלָּא אָנוּ חוֹשְׁבִין תְּקִיעָה זוֹ לִתְקִיעָה אַחַת אֲרֻכָּה, וְעוֹלָה לוֹ בִּשְׁבִיל הָאַחֲרוֹנָה: **(כה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ וְכוּ׳.** טַעֲמָם דְּאָזְלִינַן בָּתַר מַחֲשַׁבְתּוֹ וּמְחַלְּקִינַן הַתְּקִיעָה לִשְׁתַּיִם, וּמִמֵּילָא אֵין לוֹ כְּלוּם וְכַנַּ״ל. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דִּלְדֵעָה זוֹ הִפְסִיד כָּל הַבָּבָא, דְּהָא הִפְסִיק בְּקוֹל אַחֵר שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כַּדִּין וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ח׳, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִתְקֹעַ תַּשְׁרַ״ת. אָכֵן לְדִינָא אֵין נָפְקָא מִינַּהּ בְּכָל זֶה, דְּהָעִקָּר [ג]כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה [אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) וּבֵאוּר הַגְּרָ״א]: **(כו) תְּקִיעָה אַחַת בֵּין שְׁתֵּי סְדָרִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁתָּקַע תַּשְׁרַ״ת שְׁבָרִים תְּקִיעָה, וְהִתְנָה בִּתְקִיעָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל תַּשְׁרַ״ת שֶׁאִם זֶה הַסֵּדֶר הוּא הַנָּכוֹן תַּעֲלֶה לוֹ הַתְּקִיעָה בִּשְׁבִילוֹ, וְאִם הַסֵּדֶר שֶׁל תַּשַׁ״ת הוּא הַנָּכוֹן יַעֲלֶה לוֹ הַתְּקִיעָה בִּשְׁבִילוֹ, כִּי הֲלֹא מִדִּין הַתּוֹרָה סַגִּי בְּסֵדֶר אֶחָד, רַק מִפְּנֵי שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אֵיזֶה סֵדֶר הוּא הַנָּכוֹן אָנוּ תּוֹקְעִין כֻּלָּם וְכַנַּ״ל בְּרֵישׁ הַסִּימָן, וְלָכֵן יָצָא בְּדִיעֲבַד (כג) עַל יְדֵי תְּנָאוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה לֹא רָצוּ חֲזַ״ל לְתַקֵּן כָּךְ שֶׁיִּתְקַע רַק תַּשְׁרַ״ת שְׁבָרִים תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה, (כד) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעוּ לוֹמַר שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא שְׁבָרִים תְּקִיעָה אוֹ תְּרוּעָה תְּקִיעָה: **ז** (כז) **שֶׁבֶר אַחֵר.** וְדַי בָּזֶה, דְּלֹא הִפְסִיד סִדְרוֹ, כֵּיוָן שֶׁגַּם הַתְּרוּעָה שָׁיְכָא עַכְשָׁו לְהַשְּׁבָרִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם הֵם תְּרוּעָה בְּתַשְׁרַ״ת, לְכָךְ חָשְׁבִינַן לֵיהּ רַק כְּמוֹ נִתְקַל בַּשְּׁבָרִים שֶׁאֵינוֹ מַפְסִיד הַשְּׁבָרִים עַל יְדֵי זֶה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁמַּסִּיק דְּדַוְקָא (כה) כְּשֶׁהָיָה בִּנְשִׁימָה אַחַת, וְאִם לֹא הָיָה בִּנְשִׁימָה אַחַת צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִתְקֹעַ [ד]שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים וּתְרוּעָה. (כו) וְיֵשׁ פּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ הָיָה בִּנְשִׁימָה אַחַת גַּם כֵּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִתְקֹעַ שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים וְלִגְמֹר הַסֵּדֶר, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הִפְסִיק בְּאֶמְצַע הַשְּׁבָרִים, [ה]וְרָאוּי לָחֹשׁ לְכַתְּחִלָּה לְהַחֲמִיר כְּדִבְרֵיהֶן: **(כח) שֶׁגָּמַר הַתְּרוּעָה.** פֵּרוּשׁ (כז) שֶׁעָשָׂה שְׁלֹשָׁה כֹּחוֹת דְּבָזֶה יָצָא יְדֵי תְּרוּעָה לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה הַנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳. וְטַעַם הַחִלּוּק בֵּין גָּמַר לְלֹא גָּמַר הוּא, (כח) דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִגְמַר הַתְּרוּעָה הָוֵי קוֹל בְּעָלְמָא וְנִרְאֶה שֶׁעֲדַיִן עָסוּק בְּהַשְּׁבָרִים, שֶׁגַּם הַתְּרוּעָה לֹא גָּמַר, וְחוֹזֵר לְהַשְׁלִים הַשְּׁבָרִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּגָמַר הַתְּרוּעָה שֶׁהוּא קוֹל שָׁלֵם, נִרְאֶה שֶׁמַּתְחִיל אַחַר כָּךְ שְׁבָרִים אַחֵר, וּלְכָךְ אֵינוֹ מוֹעִיל בְּהַשְׁלָמַת שֶׁבֶר אֶחָד אֶלָּא שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים מֵחָדָשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם הַתְּקִיעָה הָרִאשׁוֹנָה לֹא הִפְסִיד גַּם בָּזֶה, (כט) שֶׁלֹּא הִפְסִיק בְּקוֹל אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מֵעִנְיָנָא, דִּשְׁנֵיהֶם הֵם מֵעִנְיַן תְּרוּעָה אֶלָּא שֶׁלֹּא עָשָׂה כְּתִקּוּנוֹ: **(כט) אֵרַע בְּתַשַׁ״ת.** הַיְנוּ (ל) שֶׁהִתְחִיל בִּשְׁבָרִים [שֶׁבֶר אֶחָד אוֹ שְׁתַּיִם] וְאַחַר כָּךְ עָשָׂה תְּרוּעָה לֹא אָמְרִינַן דְּהוּא בִּכְלָל נִתְקַל, וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשָׂה כָּל הַשְּׁבָרִים וְאַחַר כָּךְ עָשָׂה תְּרוּעָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁלֹּא מֵעִנְיָנָא קִלְקֵל בָּזֶה כָּל הַסֵּדֶר. [וְהוּא הַדִּין (לא) אִם עָשָׂה הַתְּרוּעָה קֹדֶם הַשְּׁבָרִים. וְאֵין חִלּוּק בְּכָל זֶה בֵּין שֶׁגָּמַר הַתְּרוּעָה (לג) אוֹ שֶׁלֹּא גָּמַר, בְּכָל עִנְיָן הִפְסִיד הַתְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה]. וְכֵן מַה שֶּׁכָּתַב אוֹ תַּרַ״ת רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהִתְחִיל בִּתְרוּעָה וּבָאֶמְצַע הִפְסִיק וְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת שֶׁבֶר אֶחָד, וְהַכֹּל כַּנַּ״ל לְעִנְיַן תַּשַׁ״ת, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תַּרַ״ת, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין זֶה שַׁיָּךְ כְּלָל לַתְּרוּעָה שֶׁבְּסֵדֶר זֶה הִפְסִיד

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

**(יח)** בַּ״ח (ס״ח) וְאֵלִיָּה זוּטָא. **וְהִנֵּה בְּחַיֵּי אָדָם** (שם ס״ט) **הִשְׁמִיט מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ״א דְּהַמִּנְהָג הַפָּשׁוּט לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בִּשְׁתֵּי נְשִׁימוֹת, דְּבֶאֱמֶת [ב]הַכְרָעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ טוֹבָה מְאֹד דְּבָזֶה אָנוּ יוֹצְאִין יְדֵי כָּל הַדֵּעוֹת,** וְגַם דְּדַעַת הַבֵּית יוֹסֵף דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם אִם עֲשָׂאָן בִּנְשִׁימָה אַחַת יָצָא, וְאִם כֵּן אִם נַעֲשֶׂה בִּנְשִׁימָה אַחַת יוֹתֵר טוֹב לָצֵאת יְדֵי הַדִּין: **(יט)** א׳, דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דִּלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בִּנְשִׁימָה אַחַת, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ונראה להנהיג) בְּשֵׁם הָרִיבָ״ש (סי׳ לט), וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ (ד״ה כתב המ״מ). וַאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר כְּדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, הָא הַרְבֵּה סוֹבְרִין דַּאֲפִלּוּ לְדִידֵיהּ אִם עֲשָׂאָן בִּנְשִׁימָה אַחַת יָצָא: **(כ)** אַחֲרוֹנִים: **ו** (כא) מַסְקָנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), דְּלֹא כִּלְבוּשׁ (ס״ו): **(כג)** כֵּן מוּכָח בַּגְּמָרָא (כז. כח.) דְּלֹא צְרִיכִינַן לְהַמַּסְקָנָא לוֹמַר דְּפַסּוּקֵי תְּקִיעָתָא מֵהֲדָדֵי לָא מַפְסְקִינַן: **(כג) אֲבָל אִם לֹא הִתְנָה כְּלָל אֶלָּא לְאַחַר שֶׁתָּקַע תַּשְׁרַ״ת תָּקַע רַק שְׁבָרִים תְּקִיעָה, בְּוַדַּאי אֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְצָרֵף מֵחֲמַת סָפֵק הַתְּקִיעָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל הַתַּשְׁרַ״ת לְהַשְּׁבָרִים תְּקִיעָה,** דַּהֲלֹא לֹא כִּוֵּן בִּשְׁבִיל זֶה, וְהָוֵי כְּתָקַע בְּלֹא כַּוָּנָה [כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה והרא״ש תירץ) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]: **(כד)** פּוֹסְקִים: **ז** (כה) וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁצִּיַּנְתִּי לְעֵיל בְּאוֹת י״ד: **(כו)** מָרְדְּכַי (השלם סי׳ תשכ) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל חֲתַן הָרַאֲבַ״ן, וְצִדֵּד הַבַּ״ח (סי״א) וְהַטַּ״ז (סק״ח) לְהַחְמִיר כִּדְבָרָיו, וְכֵן סָתְמוּ עוֹד אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים. וְאַף שֶׁהַגְּרָ״א כָּתַב שֶׁהָעִקָּר כְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה רָאוּי לְהַחְמִיר: **(כז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כח)** הַגְּרָ״א: **(כט)** הָרֹא״ש (פ״ד סי׳ יא): **(ל)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(לא)** אַחֲרוֹנִים: **(לג)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז), וְכֵן סָתַם הַגְּרַ״ז (סט״ז) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין טעות בתקיעות ס״ב) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קמב סי״ד). וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם שֶׁרָצָה לְחַלֵּק בֵּין מַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ח׳ אֲפִלּוּ שֶׁבֶר אֶחָד, וּבֵין תְּרוּעָה לְעִנְיַן יְבָבָא אַחַת, כָּל הָאַחֲרוֹנִים אֵינָם סוֹבְרִין כֵּן. וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה לָמָּה פָּסַק הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ז׳ [וְהוּא מִדִּבְרֵי הָרַאֲבַ״ן] בְּהִתְחִיל לְהָרִיעַ דְּלֹא הָוֵי הֶפְסֵק עַל יְדֵי זֶה בְּהַשְּׁבָרִים, וְכָאן מַחְמִיר הַמְחַבֵּר אֲפִלּוּ בְּשֶׁבֶר אֶחָד, הֲלֹא כָּאן מַיְירֵי בְּהִפְסִיק אַחַר שֶׁגָּמַר הַשְּׁבָרִים

**ליקוטי דברי הרב: א]** בשו״ע הרב (ס״ט) כתב: התוקע תר״ת או תש״ת בנשימה אחת, אם הפסיק מעט ביניהם בענין שיהיו נחלקין לג׳ קולות יצא, ויש אומרים שלא יצא וכו׳, ואף על פי שהעיקר כסברא הראשונה מכל מקום יש לחוש לסברא האחרונה ויחזור ויתקע כל הג׳ קולות. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב שהמנהג במדינות אלו לעשות בב׳ נשימות ואין לשנות המנהג מפני המחלוקת, ומכל מקום במקום שאין מנהג קבוע יש להנהיג כמו שכתב השו״ע, שבתקיעות דמיושב יעשה בנשימה אחת, ובמעומד בשתי נשימות. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״י) כתב: והלכה כסברא ראשונה ומכל מקום טוב לחוש לסברא האחרונה. **ד]** ובשו״ע הרב (סט״ז) כתב: לא אמרו שאין צריך לחזור ולתקוע תקיעה ראשונה אלא כשלא הפסיק בנשימה בין סיום השני שברים להתחלת התרועה שהריע בטעות אבל אם הפסיק ביניהם בנשימה צריך לחזור ולתקוע גם תקיעה הראשונה של בבא זו, דכיון שהפסיק בנשימה בין השברים לתרועה אין התרועה מצטרפת כלל עם השברים, והרי זה דומה למי שהריע תרועה לבדו בלא שברים וכו׳ **ה]** ובשו״ע הרב (סט״ו) פסק כהשו״ע דא״צ לחזור ולתקוע.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ראשׁוֹנָה: **ח** [צ]אִם הִפְסִיק בִּתְרוּעָה (ל) בֵּין תְּקִיעָה לִשְׁבָרִים, * אוֹ שֶׁהִפְסִיק בִּשְׁבָרִים (לא) בֵּין תְּרוּעָה לִתְקִיעָה, (לב) [ק]וְכֵן אִם הֵרִיעַ שְׁתֵּי תְרוּעוֹת זוֹ אַחַר זוֹ, אוֹ שֶׁתָּקַע אַחַר הַתְּרוּעָה תְּקִיעָה (ט) (לג) * כְּמִתְעַסֵּק שֶׁלֹּא לְשֵׁם תְּקִיעָה וְהִפְסִיק בָּהּ בֵּין תְּרוּעָה לִתְקִיעָה, אוֹ לְאַחַר שֶׁתָּקַע שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים (לד) * שֶׁתָּק (י) וְהִפְסִיק וְאַחַר כָּךְ תָּקַע שְׁבָרִים אֲחֵרִים, וַאֲפִלּוּ שֶׁבֶר אֶחָד, בְּכָל אֵלּוּ הָוֵי הֶפְסֵק וְהִפְסִיד גַּם (לה) תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה: **ט** אִם תָּקַע שְׁנֵי תַּשְׁרַ"ת, אוֹ שְׁנֵי תַּשַׁ"ת, אוֹ שְׁנֵי תַּרַ"ת כְּהֶגֶן וְטָעָה בַּשְּׁלִישִׁי, [ר]אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר אֶלָּא לָאַחֲרוֹן שֶׁטָּעָה בּוֹ. [ש]אִם תָּקַע בַּצַּד (יפ) הָרָחָב שֶׁל הַשּׁוֹפָר, (לו) לֹא יָצָא. הַגָּהּ: וְאַחַר שֶׁתָּקְעוּ אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר פְּסוּק (יג) [יכ] 'אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה' (מהלים פט טז), וְ'אַשְׁרֵי', וּמַחֲזִירִין הַסֵּפֶר לִמְקוֹמוֹ:

א טור וְכֵן כָּתַב הָרֹא"ש בְּתְשׁוּבָה כְּלָל ד' סִימָן י"ט. ב הָרִיטְב"ש בְּתְשׁוּבָה (סי' לז).

צ מִהָא דְּאִתְקְרִי רַב עֲנִירָא שָׁם ל"ד (ע"א).
ק טור בְּשֵׁם רַמְבַּ"ן (כו: ד"ה וזה הפירוש) מַהֲתוֹסְפְתָּא (פ"כ הי"ב).
ר שָׁם בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן (דרשה לר"ה). ש ר"ן (ו: מ' גמ') מַהֲיְרוּשַׁלְמִי (עי' קרבן העדה פ"ג ה"ז).

## תקצא סֵדֶר תְּפִלַּת מוּסָף בְּיָחִיד. וּבוֹ ח' סְעִיפִים:

**א** (א) [א]יִתְפַּלְלוּ הַצִּבּוּר בִּלַּחַשׁ תְּפִלַּת מוּסָף תֵּשַׁע בְּרָכוֹת, [ב]וּשְׁלִיחַ צִבּוּר יִתְפַּלֵּל גַּם כֵּן עִמָּהֶם בִּלַּחַשׁ:

### בַּאֵר הֵיטֵב

**ח** (ט) **כְּמִתְעַסֵּק.** וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"י) פָּסַק בָּזֶה דְּלָא הֲוָה הֶפְסֵק, עַיֵּן שָׁם: (י) **וְהִפְסִיק.** אֲבָל אִם הַכֹּל נַעֲשָׂה בְּתְקִיעָה אַחַת, אֲפִלּוּ הִתְחִיל לְהָרִיעַ כָּשֵׁר כְּמוֹ שָׁפְתוּב סָעִיף ז'. וְהוּא הַדִּין אִם הִתְחִיל לִתְקֹעַ וְאִין קוֹלוֹ עוֹלֶה יָפֶה וּמַתְחִיל לִתְקֹעַ שְׁנִית, נֶחְשֶׁבֶת הַכֹּל לִתְקִיעָה אַחַת. וְעַד דְּכָל זֶה אֲפִלּוּ בְּתַשַׁ"ת דְּוַקָא כְּשֶׁמַּרְיִעַ בְּתוֹךְ הַשְּׁבָרִים הוּא מַעֲיַן הַתְּרוּעָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִתְקֹעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַתְּרוּעָה קֹדֶם הַשְּׁבָרִים, אוֹ שְׁנֵי תְּרוּעוֹת זֶה אַחַר זֶה לֹא יָצָא. וְהוּא הַדִּין אִם שָׁמַע בֵּינָתַיִם מַה שֶּׁלֹּא צָרִיךְ דְּהָוֵי הֶפְסֵק. עַיֵּן סִימָן תקפ"ח סָעִיף ב'. וְאִם טָעָה בִּתְרוּעוֹת דְּאַחַר הַתְּפִלָּה אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, רַק בְּדִקְיֵשָׁב וּמְעַמֵּד הַדִּין כֵּן. עַיֵּן ט"ז (סק"י) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יא"ב):
**ט** (יפ) **הָרָחָב.** וְסִימָן 'מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ' (תהלים קיח ה): (יג) **'אַשְׁרֵי'.** וְהָאַר"י כָּתַב שֶׁיֹּאמַר 'אַשְׁרֵי הָעָם' עַד 'תְּרוּם קַרְנֵנוּ' (תהלים פט טז-יח):

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

**ט** (יכ) **'אַשְׁרֵי הָעָם' כּוּ'.** עַיֵּן בְּטוּר (סי' תקצא) שֶׁכָּתַב עַד 'תְּרוּם קַרְנֵנוּ' (תהלים פט יח), וְכַן כָּתַב אַבּוּדְרָהָם (סדר תפלת ר"ה) וְכֵן כָּתַב בְּסֵדֶר הָאַר"י זַ"ל וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סי' תקצא סק"א) בְּשֵׁם מַשֵּׂה מֹשֶׁה (סי' תתח), וְהַרְבֵּה נוֹהֲגִים כֵּן:

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גַּם תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה: **ח** (ל) **בֵּין תְּקִיעָה לִשְׁבָרִים.** הַיְנוּ בְּתַשַׁ"ת הַכְּנִיס תְּרוּעָה קֹדֶם שְׁבָרִים, וְהוּא הַדִּין אִם הִכְנִיסוֹ אַחַר שְׁבָרִים, וַאֲפִלּוּ אִם לֹא גָּמַר הַתְּרוּעָה וְכָנַ"ל (ס"ק כט). וְכֵן בְּתַשַׁרַ"ת אִם עָשָׂה הַתְּרוּעָה קֹדֶם הַשְּׁבָרִים הִפְסִיד בָּזֶה גַּם תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה. [א]וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בְּתַשַׁרַ"ת וּסְבִירָא לְהוּ דְּכֵינָן שֶׁתְּרוּעָה שֵׁיְכָא בָּזֶה הַסֵּדֶר אֶלָּא שֶׁהִקְדִּימָהּ אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר לִתְקִיעָה רִאשׁוֹנָה, אֶלָּא גּוֹמֵר שְׁבָרִים תְּרוּעָה כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד וְדַיּוֹ: (לא) **בֵּין תְּרוּעָה לִתְקִיעָה.** הַיְנוּ גַּם כֵּן בְּתַרַ"ת הִכְנִיס שְׁבָרִים אַחַר תְּרוּעָה, וְהוּא הַדִּין אִם הִכְנִיסוֹ קֹדֶם תְּרוּעָה, וּבְכָל זֶה אֲפִלּוּ לֹא גָּמַר אֶת הַשְּׁבָרִים וְכָנַ"ל (ס"ק כט-ל). וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁדַּרְכָּן לְסַיֵּם בְּסוֹף תְּרוּעָה בְּקוֹל אָרֹךְ, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א) בְּסָעִיף קָטָן ב' שֶׁמְּפַקְפֵּק בָּזֶה דְּאוּלַי נֶחְשָׁב זֶה לִשְׁבָרִים. וְכֵן יֵשׁ מִבַּעֲלֵי הַתְּקִיעָה שֶׁאֵינָם מַמְחִים בְּמִלְאכָה זוֹ וּכְשֶׁעוֹשִׂין תְּרוּעָה מַתְחִילִין בּוֹ בְּקוֹל אָרֹךְ וְנִרְאֶה הַתְּחָלָתוֹ כְּעֵין שְׁבָרִים, גַּם זֶה לָאו שַׁפִּיר עָבְדִי: (לב) **וְכֵן אִם הֵרִיעַ שְׁתֵּי תְרוּעוֹת זוֹ אַחַר זוֹ.** דְּאַף שֶׁשְּׁתֵּיהֶם מֵעִנְיָנָא, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁכְּבָר גָּמַר אַחַת בְּכַשְׁרוּת, תּוּ הַשְּׁנִיָּה הֲוָיָא הֶפְסֵק. וְדַוְקָא כְּשֶׁהִפְסִיק בֵּינֵיהֶם, דְּאִם עָשָׂאן בִּנְשִׁימָה אַחַת הֲוָיָא כִּתְרוּעָה אֲרִיכְתָּא, וּכְדִלְקַמַּיהּ לְעִנְיַן שְׁבָרִים: (לג) **כְּמִתְעַסֵּק וְכוּ'.** וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"י) מְצַדֵּד דְּיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה, דְּמִתְעַסֵּק לֹא חָשִׁיב תְּקִיעָה כְּלָל, וַהֲוָה לֵיהּ כְּאִלּוּ שָׁמַע קוֹל אַחַר בֵּינְתַיִם דְּלֹא חָשִׁיב הֶפְסֵק עַל יְדֵי זֶה: (לד) **שָׁתַק וְהִפְסִיק וְכוּ'.** הַיְנוּ שֶׁהָיָה בִּשְׁתֵּי נְשִׁימוֹת, דְּאִם הָיָה בִּנְשִׁימָה אַחַת נֶחְשָׁב כְּאַחַת וְכָשֵׁר, דַּהֲרֵי יָכוֹל לְהוֹסִיף כַּמָּה שְׁבָרִים כִּדְלְעֵיל בְּסָעִיף ג'. וְהוּא הַדִּין אִם הִתְחִיל לִתְקֹעַ וְאִין הַקּוֹל עוֹלֶה יָפֶה וּמַתְחִיל לִתְקֹעַ שְׁנִית, נֶחְשֶׁבֶת הַכֹּל לִתְקִיעָה אַחַת [אַחֲרוֹנִים]: (לה) **תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה.** וְאִם כְּבָר תָּקַע גַּם תְּקִיעָה אַחֲרוֹנָה, אוֹתָהּ תְּקִיעָה עוֹלָה לוֹ בִּמְקוֹם תְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה וְגוֹמֵר מִשָּׁם וְאֵילָךְ עַל הַסֵּדֶר. וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד שֶׁעוֹמֵד בְּסִימָן אַחֵר, כְּגוֹן שֶׁעוֹמֵד בְּתַשַׁ"ת וְנִזְכַּר שֶׁטָּעָה בְּתַשַׁרַ"ת, גּוֹמֵר כָּל הַסִּימָן וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר וְתוֹקֵעַ תַּשַׁרַ"ת פַּעַם אַחֶרֶת, וְאַף עַל גַּב שֶׁהִפְסִיק בֶּאֱמְצַע הַסִּימָן דְּתַשַׁרַ"ת בְּקוֹלוֹת אֲחֵרוֹת אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, כֵּיוָן שֶׁבְּכָל בָּבָא בְּפָנֵי עַצְמָהּ לֹא הָיָה הֶפְסֵק בְּקוֹלוֹת אֲחֵרוֹת. וְדַע עוֹד דְּכָל זֶה אֲפִלּוּ תָּקַע בְּתְקִיעוֹת דְּמֵישַׁב צָרִיךְ לַחֲזֹר, וְלֹא נֹאמַר דְּנִסְמֹךְ עַל תְּקִיעוֹת דְּמַעֲמַד, דִּכְיוָן שֶׁבֵּרַךְ עַל אִלּוּ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָן כַּהֶגֶן. וְגַם בְּתְקִיעוֹת דְּמַעֲמַד צָרִיךְ לַחֲזֹר, דְּהֵם עִקָּר, אֲבָל אִם טָעָה בְּתְקִיעוֹת שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה אֵין בְּכָךְ כְּלוּם [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **ט** (לו) **לֹא יָצָא.** דִּכְתִיב (ויקרא כה ט) 'וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה', וְקִבְּלוּ חַזַ"ל (כז:) דְּרוּשָׁה לוֹמַר דֶּרֶךְ הַעֲבָרָתוֹ, כְּלוֹמַר בְּדֶרֶךְ תְּמוּנַת גִּדּוּלוֹ שֶׁהָאֵיל מַעֲבִירוֹ מֵחַיִּים בְּרֹאשׁוֹ כָּךְ צָרִיךְ לִתְקֹעַ בּוֹ, דְּהַיְנוּ בְּמָקוֹם הַקָּצָר [חַיֵּי אָדָם (כלל קמ ס"ה) בְּשֵׁם הָרַ"ן (ו: ד"ה גמ') וְהָרִיטְב"א בְּסֵפֶר [כט: ד"ה והיבש)]. וְגַם רָמָז לַדָּבָר 'מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ' (תהלים קיח ה):

### בַּאוּר הֲלָכָה

ח * **אוֹ שֶׁהִפְסִיק בִּשְׁבָרִים בֵּין תְּרוּעָה לִתְקִיעָה.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לא) **דְּקַאי אַתַּרְתָּ, וְהוּא מֵהַשַּׁ"ז** (סק"י). **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּהַדִּין קָאֵי גַּם אַתַּשְׁרַ"ת, וּכְגוֹן שֶׁעָשָׂה שְׁבָרִים אַחַר הַתְּרוּעָה דְּהִפְסִיד גַּם הַתְּקִיעָה רִאשׁוֹנָה, דְּכֵיוָן שֶׁעָשָׂה מִתְּחִלָּה הַשְּׁבָרִים תְּרוּעָה כְּדִין שׁוּב הָוֵי הֶפְסֵק עַל יְדֵי הַשְּׁבָרִים:**
* **כְּמִתְעַסֵּק שֶׁלֹּא לְשֵׁם תְּקִיעָה וְכוּ'.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י), **וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה בְּנִדְאֵי** [ב]**טוֹב לְחוּשׁ לְדַעַת הַמְחַבֵּר** אֲפִלּוּ שָׁמַע כְּמִתְעַסֵּק הֶפְסֵד הַתְּקִיעוֹת שֶׁשָּׁמַע [חַיֵּי אָדָם (כלל קמב סט"ז)]:
* **שָׁתַק וְהִפְסִיק וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לד) דְּהַיְנוּ בְּשִׁתֵּי נְשִׁימוֹת, כֵּן מוּכָח בְּרַ"ן (י: ד"ה מתקיף) שֶׁדִּין הַזֶּה נוֹבֵעַ מִמְּנּוּ, עַיֵּן שָׁם. וּתְמִיָּה עַל הַפְּרִישָׁה (סק"ה) שֶׁפֵּרֵשׁ בְּאֹפֶן אַחֵר:

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

לְכָךְ הַשֶּׁבָר אֶחָד הוּא עִנְיָן חָדָשׁ, וְהֶתֵּם מֵירֵי שֶׁעָשָׂה בְּכֹחַ אֶחָד. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּרוּר דְּזֶהוּ רְמַז הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"א בְּמַה שֶׁכָּתַב אֲבָל אִם הַכֹּל נַעֲשָׂה בְּתְקִיעָה אַחַת אֲפִלּוּ הִתְחִיל לְהָרִיעַ כָּשֵׁר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסָעִיף ז'. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּדִין זֶה הוּא בְּתַשַׁרַ"ת, וְכָאן הֵלֹא מֵירֵי שֶׁעָשָׂה הַשְּׁבָרִים כַּהֶגֶן וּמַה קָּלְקוּל יֵשׁ בְּהַתְחָלַת לְהָרִיעַ בְּתַשַׁרַ"ת. אֶלָּא נִרְאֶה פְּשׁוּטָה דְּמִחְלֵק מַהָא דְּכָאן פּוֹסֵל בְּהוֹסִיף שֶׁכָּבָר אֶחָד אַף דְּהוּא מֵעֲנְיָנָא, וּבְסָעִיף ז' אֵינוֹ מְקַלְקֵל מַה שֶׁהִתְחִיל לְהָרִיעַ וְלֹא חָשְׁבִינַן לוֹ הֶפְסֵק, אֶלָּא דְּשָׁם מֵירֵי שֶׁלֹּא הִפְסִיק בֵּין הַשְּׁנֵי שְׁבָרִים וּבֵין הַתְּרוּעָה אֶלָּא שֶׁהִתְחִיל לְהָרִיעַ בְּתְקִיעָה אַחַת, וְכָאן קְלְקֵל בְּמַה שֶׁהִפְסִיק וְאַחַר כָּךְ חָזַר לַעֲשׂוֹת הַשָּׁכָר. וְהַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יא) רָצָה לְהוֹלִיד מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם זֶה דִּין חָדָשׁ, וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים אֵינָם סוֹבְרִים כֵּן:

**א** (פ) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ב) **בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א** (ח"א סי' רצה):

---

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו"ע הרב (סט"ז) כתב: מי שהריע תרועה לבדו בלא שברים קודם שתקע השלשה שברים בסדר תשר"ת צריך לחזור ולתקוע תקיעה ראשונה של בבא זו, לפי שהפסיק בתרועה זו בין השברים לפשוטה שלפניהם, שהרי תרועה זו אינה מעין השברים שצריכים לו לתקוע בבבא זו, ואע"פ שהוא מעין התרועה שצריך לו לתקוע בבבא זו אין זו מועיל כלום כיון שלא תקע עדיין השברים של בבא זו. **ב]** ובשו"ע הרב (סי"ב) פסק להקל, לפי שלא הקפידה תורה אלא שלא יפסיק ביניהם בקול שופר שאינו פשוט שנתכוון בו התוקע לשם מצווה, אבל אם לא נתכוון בו התוקע לשם מצוה אין קולו נחשב לכלום ודומה לקול בהמה וחיה.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah